

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ และการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี ของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

The Development of a Literature Instructional Model Based on a Critical Theory to Enhance the Critical Reflection Ability and Literature Instruction Design Ability of Student Teachers

เตือนใจ คตติ*

Tuenjai Kothdee

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์**

Chaiwat Sutthiratt

ทรงภพ ขุนมธุรส***

Songphop Khunnathurot

Received : May 6, 2022

Revised : November 14, 2022

Accepted : December 20, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์และการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษาและแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการเรียนการสอนวรรณคดี 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และ 4) การประเมินและปรับปรุงรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ และแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี ดำเนินการทดลอง

*นักศึกษาหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร

Doctor of Education program students Curriculum and Teaching Naresuan University

e-mail: nan_n6005@hotmail.com

**อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer for Doctor of Education Program Naresuan University

***อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer for Master of Education Program Naresuan University

จำนวน 53 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีที่พบร่วมกันในระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา จะมุ่งเน้นบทบาทของผู้สอนมากกว่ากระบวนการคิดของผู้เรียน การใช้สื่อการสอนที่ไม่ใช่ตัวบทวรรณคดี และบรรยากาศในชั้นเรียนที่ขาดอิสระทางความคิด ซึ่งมีแนวทางการนำทฤษฎีวาทกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวรรณคดี คือ การตั้งจุดประสงค์การสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการถกเถียง สะท้อนความคิดเป็นกลุ่มย่อยและทั้งชั้นเรียน การใช้สื่อตัวบทที่มีความขัดแย้ง และการกำหนดบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนรู้ บทบาทผู้เรียนและผู้สอน ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ และการวัดและประเมินผล โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.36) และมีค่าประสิทธิภาพ 78.52/77.42 3) ผลการส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวาทกรรมสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโดยรวมอยู่ในระดับการใช้วิจารณ์ญาณ ($\bar{X}$ = 11.20) ส่วนความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.84, S.D. = 0.66) และ 4) ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เกี่ยวข้องต่อการใช้รูปแบบมีความเห็นว่า รูปแบบช่วยส่งเสริมให้เกิดระบบการคิดได้อย่างมีเหตุผล คิดอย่างรอบคอบ และเกิดมุมมองใหม่ต่อวรรณคดีเรื่องที่อ่าน ซึ่งส่งผลให้เมื่อนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีแล้วสามารถนำเสนอเนื้อหาแปลกใหม่น่าสนใจมากขึ้น และยังช่วยให้เกิดการทบทวนตรวจสอบ บูรณาการรูปแบบการเรียนการสอน เทคนิคการสอนเข้ามาใช้ในการสอนมากขึ้น และรูปแบบควรปรับปรุงกิจกรรมในบางขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนเนื้อเรื่องก่อนจะไปตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ เพิ่มการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ หน้าที่ของบทบาทผู้ค้นคว้าทางสุนทรียะ ปรับปริมาณงานให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้ และปรับหัวเรื่องในบันทึกการเรียนรู้ให้ชัดเจนมากขึ้น

คำสำคัญ : ทฤษฎีวาทกรรม / การคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ / การออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี

ABSTRACT

The objective of this research was to develop a literature instructional model based on the critical theory to enhance the critical reflection ability and literature instruction design of student teachers. The research methodology included four steps: 1. The study on the literature instructional problems at the higher education and high school levels, and the guidelines for applying the critical theory to literature instruction; 2. the creation and verification of the quality of the model; 3. the study on the result of using the model, and 4. the assessment and improvement of the model. The sample group comprised 15 third-year student teachers from the Thai Language Program, Nakhon Pathom Rajabhat University.

The research tool involved the critical reflection ability assessment form and the literature instruction design ability form. The total trial period was 53 hours. Statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, standard deviation (SD), t-test (Dependent) , and content analysis. The research results illustrated that: 1) All steps of the instructional design focused on the teacher-centered method rather than the learner's thinking process. Moreover, the instructional media were not the literature content and the learning atmosphere did not allow for the expression of thought, which were the literature instructional problems at the higher education and high school levels. The guidelines for adapting the critical theory to literature learning were suggested, which included the determination of the teaching objectives, the activities that focused on the discussion, the reflection of thought in the focus group and whole class, the use of the contrast content, and the determination of the learner and teacher roles to organize the learning activities. 2) The developed model consisted of six components, which were principle, goal, learning process, learner and teacher roles, factors of success, and performance measuring and evaluation. It was found that the overall appropriateness of the developed model was at a high level ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.36). The efficiency was 78.52/77.42. 3) As for the enhancement results of the critical reflection of the student teachers at Rajabhat University, the ability of the student teachers after implementing the literature instruction based on the critical theory was higher than that before the implementation with a statistical significance of .05, and overall was at the judgment level ($\bar{X}$ = 11.20). Furthermore, the overall literature instructional design ability was at a high level ($\bar{X}$ = 2.84, S.D. = 0.66). 4) The opinions of the relevant people who used the model indicated that the model enhanced rational and deliberate thinking, and initiated a new perspective of the reading literature. Consequently, when it was applied to the literature instructional design, new and interesting content was presented. It also initiated the review, verification, and integration of the instructional model and instructional techniques in teaching and learning. Nevertheless, the improvement of the content review before the critical questioning, the adding critical question, the roles of the esthetic researcher, the appropriate workload for the duration should be processed, and the making title in the learning log more clear.

Keywords : Critical Theory / Critical Reflection / Literature Instructional Design

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนวรรณคดีต้องออกแบบให้ช่วยส่งเสริมทักษะการคิด โดยเฉพาะการคิด ไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการศึกษาอภิปรายวรรณคดีอย่างมีหลักคิดตามทฤษฎี มีความคิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมของตนโดยมีหลักการและเหตุผล อันส่งผลให้ผู้อ่านไม่เพียงแต่เข้าใจเนื้อความที่วรรณคดีต้องการจะสื่อสาร แต่จะเกิดการปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ที่จะส่งผลต่อการนำไปใช้ออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีได้ตรงตามเป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนวรรณคดี ดังที่ Prachyapruit (2004, pp. 49-67) ว่า การคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์จะช่วยให้เกิดความตระหนักถึงการใช้หลักการที่เกี่ยวข้องเพื่อขึ้นการปฏิบัติงาน ช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิด และพฤติกรรมในการปฏิบัติ และยังส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นประชาธิปไตยที่ยอมรับความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อของผู้เรียน และพร้อมจะยอมรับฟังข้อมูลย้อนกลับและคำวิพากษ์วิจารณ์ การคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวรรณคดีดังที่กล่าวมาข้างต้นแต่จากการศึกษาการเรียนการสอนวรรณคดีทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยกลับพบว่า การเรียนการสอนวรรณคดี ไม่ได้มุ่งให้เกิดการไตร่ตรองตัวบทวรรณคดี มุ่งเฉพาะความเข้าใจความหมายของคำศัพท์เพื่อถอดความ หรือรับรู้เนื้อหาที่เกิดขึ้น ดังที่ Noyes (2003) ได้สะท้อนปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในมหาวิทยาลัยว่า มักจะจดจ่ออยู่กับการพิสูจน์หาข้อเท็จจริงจากวรรณคดี ซึ่งควรต้องใส่ใจต่อการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับวรรณคดีนั้น ๆ สอดคล้องกับ Sakolrak (1998, pp. 40-42) ได้กล่าวว่า “ครูส่วนใหญ่มักสอนให้ผู้เรียนท่องศัพท์ยากที่พวกเขาไม่เคยพบพบ และใช้ในชีวิตประจำวัน ตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงมากกว่าที่จะทำให้พวกเขาแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก” ฉะนั้น การออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีจึงยังไม่มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมตัวละครในวรรณคดีเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนจึงขาดการทำความเข้าใจได้ถึงแก่นของวรรณคดีและการสอนวรรณคดี โดยเฉพาะกับนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่หลักสูตรการผลิตครูยังไม่สนับสนุนให้เกิดการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ SparksLanger & Colton (1991) ที่พบว่า มีหลักสูตรผลิตครูเพียงเล็กน้อยที่สามารถพัฒนาความคิดไตร่ตรองในระดับการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ ซึ่งแนวทางที่จะสามารถนำมาพัฒนาได้ คือ การใช้การเสวนาแลกเปลี่ยน การตีความผ่านประสบการณ์ของบุคคล ผ่านการใช้คำถามอย่างหลากหลาย ดังที่ Miller (2011, p.6) ได้เสนอว่า การตีความ การอธิบายเหตุผลผ่านประสบการณ์ของบุคคล โดยทฤษฎีหนึ่งที่มุ่งเน้นให้เกิดการตั้งคำถาม ตีความ อย่างเป็นเหตุเป็นผล คือ ทฤษฎีวิพากษ์

ทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) ของ Habermas (1981; 2004) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความหมายในภาษาและอุดมการณ์ทางสังคม และเน้นการสร้างความรู้ด้วยกระบวนการกระทำทางการสื่อสาร เพื่อแสวงหาความรู้ ซึ่งมีหลักการ ประกอบด้วยความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดโดยเสรี เปิดกว้าง เปิดโอกาสให้เกิดการตีความเชื่อมโยงการสื่อสารนั้นเข้ากับโลกสังคม มุ่งองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) พื้นที่สาธารณะซึ่งเป็นสถานที่ ที่ทุกคนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระเสรี ปราศจากข้อจำกัดใด มีความเท่าเทียม และความไว้วางใจ 2) การกระทำทางการสื่อสาร คือ การวิพากษ์และการรับรู้อย่างลึกซึ้งในคุณค่า ผ่านกระบวนการสื่อสาร

ทางภาษาที่ต้องอาศัยการตีความ โดยจะต้องมีการเจรจาสร้างความเข้าใจและเน้นการตีความร่วมกันในคำจำกัดความของสถานการณ์ต่างๆ ที่เผชิญบนพื้นที่สาธารณะ (Habermas, 1981) และ 3) ความมีเหตุผล คือ เหตุผลเชิงเครื่องมือ ซึ่งเป็นชุดความรู้ของวิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์ เหตุผลเชิงภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และการตีความภาษา และเหตุผลเชิงการใช้อำนาจ เป็นการเรียนรู้ผ่านกระบวนการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ ที่มีต่อชุดโต้เถียงโต้แย้งต่างๆ ภายใต้สถานะแห่งการสื่อสารที่เปิดกว้าง และแนวคิดการกระทำทางการสื่อสาร ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือการใช้เชิงการครอบงำ และเชิงการปลดปล่อย โดยเหตุผลเชิงการปลดปล่อยนี้จะกระทำผ่านการไตร่ตรองด้วยตนเอง กลายเป็นชุดความรู้แบบทฤษฎีวิพากษ์ (Kaewthep & Hinwian, 2008, p.371)

การศึกษาทฤษฎีวิพากษ์และการสอนวรรณคดี พบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับหลักการและเงื่อนไขของทฤษฎีวิพากษ์และนำมาใช้ส่งเสริมการคิดไตร่ตรองได้ คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบวงวรรณกรรม (Literature circles) ซึ่งมีหลักการสำคัญตามที่ Deniels (2002, p.18) คือ ยึดการตอบสนองของผู้อ่านเป็นศูนย์กลาง ความอิสระที่จะเลือกตัวบทวรรณคดี กำหนดประเด็นและบทบาทของตนเอง การเข้ากลุ่มเป็นกลุ่มเล็กแบบชั่วคราวที่เกิดจากความสนใจที่มีร่วมกัน การอภิปรายเป็นแบบเปิดกว้าง มีความยืดหยุ่นและลื่นไหล โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกไม่ใช่สมาชิกของกลุ่ม และประเมินผลจากการสังเกตของผู้สอนและประเมินตนเองของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Karatay (2017) ที่พบว่า วงวรรณกรรมสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในตัวบท ช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล การอ่านอย่างไตร่ตรอง และการทบทวนหนังสือ โดยใช้ประสบการณ์ทางการเรียน และยังช่วยพัฒนาการอ่านของผู้เรียนให้เป็นนักอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งจะช่วยให้เข้าถึงตัวบท โดยไม่ใช้อคติและเป็นการใช้มุมมองที่หลากหลาย

ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีวิพากษ์ แนวคิดวงวรรณกรรม การไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ดังที่ระบุไว้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์และการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา และแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการเรียนการสอนวรรณคดี
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์
 - 2.1 เพื่อสร้างและประเมินความเหมาะสมของของรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์
 - 2.2 เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์

3.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ก่อนและหลังใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิพากษ์

3.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์

สมมุติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์หลังใช้รูปแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาและแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการเรียนการสอนวรรณคดี

แหล่งข้อมูล คือ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวรรณคดีวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา 5 คน ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา 5 คนและผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีวิพากษ์ และด้านการสอนวรรณคดี 5 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา และ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการเรียนการสอนวรรณคดี 2 ฉบับ ซึ่ง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ทุกข้อทั้งสองฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลพร้อมบันทึกเสียงแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง ตามวันเวลาที่นัดหมาย การวิเคราะห์ข้อมูล คือ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสรุปประเด็นสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา และแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการเรียนการสอนวรรณคดี

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์และการออกแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 สร้างรูปแบบและคู่มือการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ (ฉบับร่าง) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์มากำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และเขียนคู่มือการใช้รูปแบบ เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ที่สร้างขึ้น

2.2 ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิพากษ์และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสำหรับผู้สอน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามแบบปลายเปิด (Open -

ended) จำนวน 31 รายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ทุกข้อ จากนั้นผู้วิจัยนำผลการประเมิน และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลการประเมินความเหมาะสมมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด ไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

2.3 การทดลองใช้ (Try out) ดังนี้

แหล่งข้อมูลในการทดลองใช้ คือ นักศึกษาคณะ สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่เรียนรายวิชาการวรรณกรรมกับการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ จำนวน 9 คนเพื่อหาค่า E_1/E_2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์สำหรับครู (ฉบับร่าง) แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ และแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี การดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ (ฉบับร่าง) ด้วยตนเอง รวมจำนวน 10 วัน 53 ชั่วโมง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 โดยสถิติร้อยละและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ระหว่างเรียน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์และการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี ของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาคณะ สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ตะวันตก ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะ สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในสาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster Random Sampling) จำนวน 60 คน จากนั้นนำมาแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม ที่มีสมาชิกแบบอิสระความสามารถกลุ่มละ 15 คน และนำมาสุ่มแบบกลุ่ม ได้นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์สำหรับครู

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ เป็นแบบทดสอบแบบเขียนตอบไม่จำกัด คำตอบ โดยใช้ข้อสอบเชิงสถานการณ์จำนวน 2 สถานการณ์ ซึ่ง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.87

2. แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ที่มีข้อความอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Scoring Rubrics) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.95

การดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองโดยใช้เนื้อหาตามรายวิชาการวรรณกรรมกับการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ. 2562 คือการเรียนรู้ทฤษฎีพิพากษ์ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้แต่งกับวรรณคดี การวิเคราะห์ตัวละคร และเนื้อเรื่อง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ (One Group Pretest – Posttest Design) ดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม ระยะที่ 2 การฝึกการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ และระยะที่ 3 การฝึกการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี รวมระยะเวลาทดลอง 53 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดย 1) นำผลการวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของ Fisher (2003) จากนั้นนำมาโดยเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test (dependent) และ 2) นำผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีมาตรวจแล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามคุณภาพของการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีพิพากษ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์และการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

แหล่งข้อมูล คือ อาจารย์ผู้ทำหน้าที่นี้เทศการสอน จำนวน 1 คน และนักศึกษาครู ที่เรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีพิพากษ์ จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกประเด็นการประชุมกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) การดำเนินการประเมิน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการประชุมและสรุปผลการประชุมด้วยตนเอง ในวันที่ 12 มกราคม 2565 ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน คือผู้เข้าร่วมประชุมเขียนแสดงความคิดเห็นโดยไม่ปรึกษากันลงในแบบบันทึกประเด็นการประชุมกลุ่มสมมติ จากนั้นเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม กำหนดการพูดทีละ 1 คน คนละ 1 ความคิด ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกความคิดลงบนกระดาน และให้ร่วมกันเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นตามบนกระดาน แล้วนำมาให้คะแนนซึ่งกำหนดคะแนนเป็น 1-5 เพื่อนำไปจัดลำดับความสำคัญของประเด็น จากนั้นผู้วิจัยเป็นผู้สรุปผลการจัดอันดับในแต่ละประเด็น เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีพิพากษ์ มาปรับปรุงรูปแบบในบางส่วนเพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและนำเสนอรูปแบบใหม่

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาและแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการเรียนการสอนวรรณคดี ดังนี้

1.1 ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา พบว่า มีปัญหาทั้งจากการออกแบบการเรียนการสอน วิธีการสอน หลักการสอน เทคนิคการสอน สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลวรรณคดี ตลอดจนคุณลักษณะด้านการคิด ทักษะคิดต่อวรรณคดีของผู้เรียน บทบาทของผู้สอนที่เป็นผู้นำ และบรรยากาศในชั้นเรียนที่ขาดการให้อิสระทางความคิด

1.2 ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับมัธยมศึกษา พบว่า มีปัญหาทั้งจากการออกแบบการเรียนการสอน วิธีการสอน หลักการสอน เทคนิคการสอนที่มุ่งเน้นเพียงการถอดคำประพันธ์ สื่อการสอนที่ไม่ใช้ตัวบทวรรณคดี กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลวรรณคดี ตลอดจนคุณลักษณะด้านการคิด บทบาทของผู้สอนที่ยึดติดแต่เนื้อหาตามคู่มือ ขาดภูมิรู้เกี่ยวกับวรรณคดี และบรรยากาศในชั้นเรียนที่มุ่งการแข่งขัน

1.3 แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการเรียนการสอนวรรณคดี พบว่า มีแนวทางการประกอบด้วยกำหนดจุดประสงค์การสอน เพื่อหลุดพ้นจากการครอบงำของวรรณคดี กิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีขั้นตอนให้ผู้เรียนอ่านเรื่องอย่างอิสระ การทบทวนระบุประสบการณ์เดิม และวิพากษ์การใช้ภาษาซ้ำๆ ในทุกขั้นตอน การตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ การแลกเปลี่ยนกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เกิดการถกเถียงและสะท้อนความคิดจากทั้งตัวเอง เพื่อน และครู สื่อการสอน เป็นสื่อตัวบทวรรณคดีที่มีสถานการณ์ขัดแย้งกัน การวัดและประเมินผล ให้มุ่งเน้นที่การแสดงความคิดเห็นประกอบเหตุผลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยมีปัจจัยสนับสนุน คือ คุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ ตั้งคำถาม ติดตามความก้าวหน้าและสะท้อนความคิดเห็นกลับไปสู่ผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นพื้นที่สาธารณะ ที่มีอิสระทางความคิดและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์และการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

2.1 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนรู้ บทบาทผู้เรียนและผู้สอน ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ และการวัดและประเมินผล โดยกระบวนการเรียนรู้จัดกิจกรรมดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม ระยะที่ 2 การฝึกคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 อ่านอย่างอิสระ ขั้นที่ 2 ตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ ขั้นที่ 3 อภิปรายกลุ่มย่อย ผ่านบทบาท 3 บทบาท คือ ผู้ค้นคว้าทางทฤษฎี ผู้ค้นคว้าทางศีลธรรม และผู้ค้นคว้าทางสุนทรียะ ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนความคิด และระยะที่ 3 การฝึกออกแบบการเรียนการสอน มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ทบทวนประสบการณ์ ขั้นที่ 2 อภิปรายกลุ่มย่อย ผ่านบทบาททั้ง 3 ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนความคิด และขั้นที่ 4 ขั้นการสร้างใหม่

2.2 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.36) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิพากษ์มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.36) และมีค่าประสิทธิภาพ 78.52/77.42

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสำหรับครู ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	d	S.D. _d	t	p
ก่อนเรียน	15	4.20	1.42	7.00	2.14	12.68*	0.0000
หลังเรียน	15	11.20	3.08				

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์หลังเรียนของนักศึกษาครู ($\bar{X} = 11.20$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีคะแนนความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์หลังเรียนตามแนวทางการประเมินการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของ Fisher อยู่ในระดับการใช้วิจารณ์ญาณ ($\bar{X} = 11.20$)

3.2 ผลการศึกษาระดับความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาระดับความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถ
ด้านที่ 1 การวิเคราะห์			
1.1 การวิเคราะห์หลักสูตร	4.00	0.00	มากที่สุด
1.2 การวิเคราะห์ผู้เรียน	3.93	0.26	มากที่สุด
1.3 การวิเคราะห์เนื้อหา	3.00	0.76	มาก
1.4 การวิเคราะห์ภาระงาน	2.67	1.05	มาก
รวม	3.40	0.45	มาก
ด้านที่ 2 การออกแบบชั้นเรียนแบบพื้นที่สาธารณะ	2.73	0.96	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถ
ด้านที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาสาระ			
3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ทางวรรณคดี	2.53	0.74	มาก
3.2 เนื้อหาสาระจากมุมมองที่แปลกใหม่	2.67	0.90	มาก
รวม	2.60	0.81	มาก
ด้านที่ 4 การออกแบบกิจกรรมและสื่อการสอน			
4.1 การกำหนดกิจกรรมการสอนที่เน้นกระบวนการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์	2.67	0.90	มาก
4.2 การกำหนดสื่อการสอน	2.20	0.86	ปานกลาง
รวม	2.43	0.84	ปานกลาง
ด้านที่ 5 การออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้			
วิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์การวัดผล	2.00	0.76	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	2.84	0.66	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.84, S.D. = 0.66) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ ด้านที่ 1 การวิเคราะห์ ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ด้านที่ 2 การออกแบบชั้นเรียน ($\bar{X}$ = 2.73, S.D. = 0.96) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 5 การออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 2.00, S.D. = 0.76)

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า

4.1 ผลการประเมินรูปแบบ มีดังนี้

4.1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า คือคุณสมบัติของผู้สอนที่ให้อิสระ ไม่ตัดสินความถูกต้อง การเป็นที่ปรึกษา คอยช่วยเหลือผู้เรียน และการใช้วิธีการส่งเสริมความคิดที่หลากหลาย แต่ควรมีความชัดเจนของการอธิบายกิจกรรมตามบทบาทที่กำหนด คุณสมบัติของผู้เรียน ที่มีความกล้าที่จะนำเสนอความคิดเห็นของตนเอง แต่ผู้เรียนบางคนควรต้องเพิ่มความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง และวัสดุอุปกรณ์ ใช้แอปพลิเคชันหลากหลาย ใช้ง่าย นักศึกษามีความคุ้นเคย สามารถส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันได้ แต่ยังขาดความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ทั้งจากเว็บไซต์และใบความรู้ที่สร้างขึ้น

4.1.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมการคิดทบทวน การตั้งคำถามสะท้อนกลับ เน้นการให้แลกเปลี่ยนมุมมองของตนเองอย่างอิสระ ทำให้ได้รับมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น เป็นไปตามลำดับขั้นตอน มีระบบที่ส่งเสริมการคิด แบบย้าคิด ย้าไตร่ตรอง อย่างต่อเนื่อง และเกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน น่าเชื่อถือ แต่ควรใช้เวลาสำหรับขั้นการขึ้นตั้งคำถามเชิงวิพากษ์มากขึ้น ไม่ควรมีภาระงานที่ใกล้เคียงกันในแต่ละบทบาท

และควรต้องลดจำนวนของใบงานหรือบันทึกการเรียนรู้ รวมทั้งการตั้งประเด็นสำหรับการคิด มีความยากในบางประเด็น และเป็นประเด็นที่ต้องใช้ระยะเวลาเพื่อตกตะกอนความคิด

4.1.3 ด้านผลผลิต คือนักศึกษามีความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์มากขึ้น ส่งผลให้มีระบบการคิด คิดได้อย่างมีเหตุผล คิดอย่างรอบคอบ และเกิดมุมมองใหม่ต่อวรรณคดีเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้กับวรรณคดีเรื่องอื่นๆ ได้ และมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี ส่งผลให้เกิดการทบทวน ตรวจสอบ บูรณาการรูปแบบการสอน เทคนิคการสอน ตลอดจนมีประเด็นการนำเสนอเนื้อหาที่แปลกใหม่และน่าสนใจมากขึ้น

4.2 ผลการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือหลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนรู้ บทบาทผู้เรียนและผู้สอน ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ และการวัดและประเมินผล โดยการจัดกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม ระยะที่ 2 การฝึกคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 อ่านอย่างอิสระ ขั้นที่ 2 ทบทวนเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 3 ตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ ขั้นที่ 4 อภิปรายกลุ่มย่อยผ่านบทบาท 3 บทบาท คือ ผู้ค้นคว้าทางทฤษฎี ผู้ค้นคว้าทางศีลธรรม และผู้ค้นคว้าทางสุนทรียะ ซึ่งปรับการะเป็นการสืบค้นและบอกถึงวรรณศิลป์ที่ปรากฏในเรื่อง ขั้นที่ 5 สะท้อนความคิด และระยะที่ 3 การฝึกออกแบบการเรียนการสอน มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ทบทวนประสบการณ์ ขั้นที่ 2 อภิปรายกลุ่มย่อย ผ่านบทบาททั้ง 3 ขั้นที่ 3 สะท้อนความคิด และขั้นที่ 4 การสร้างใหม่ ซึ่งปรับให้การแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษามีเฉพาะตามข้อมูลป้อนกลับของผู้สอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ และการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี ของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ น่าจะเนื่องมาจาก

1.1 ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเป็นระบบตรงตามขั้นตอนการพัฒนาการเรียนการสอน คือ การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีจากอาจารย์ผู้สอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ซึ่งนำมาใช้เพื่อกำหนดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบ ว่าจะต้องเป็นการออกแบบกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักศึกษาคิดไตร่ตรองจากตัวบท ผ่านการใช้คำถามและมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น รวมทั้งมีบรรยากาศที่อิสระ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Finsrud (2017) ที่วิจัยเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีที่ดี ด้วยวิธีการสำรวจความคิดเห็นจากครูผู้สอนและผู้เรียน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า การสอนวรรณคดีที่ดี คือ การให้ผู้เรียนได้อ่านตัวบทวรรณคดีด้วยตนเองอย่างอิสระ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ผ่านการอภิปรายกลุ่มเล็กๆ ที่นำเสนอมุมมองที่แตกต่างกัน จากนั้นมุ่งส่งเสริมให้เกิดผู้เรียนได้อภิปรายแบบมีส่วนร่วมกับนักเรียนทั้งชั้นเรียน และ Jitjamnong (2010, pp.95-108) ที่ได้เสนอแนะการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีว่า สิ่งที่ต้องเพิ่มเติมลงไปในการรับสร้งนรมย์ของวรรณคดี ก็คือกิจกรรมการวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งต้อง

อาศัยการตีความ กระบวนการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนจากการให้คำตอบสำเร็จรูปเพื่อจดจำ แม้มีคำนิยามบางอย่างอยู่ในแบบเรียน หากต้องใช้วิธีเรียนอย่างตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดให้ขงเย

1.2 ผู้วิจัยได้พัฒนาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนได้ตามแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีวิพากษ์ ที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีวิพากษ์ของ Habermas คือ การตั้งจุดประสงค์เพื่อหลุดจากการครอบงำของวรรณคดี กิจกรรมมุ่งเน้นที่อ่านอย่างอิสระ การทบทวน และวิพากษ์การใช้ภาษาซ้ำ ๆ ทุกขั้นตอนผ่านการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ และกระบวนการกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ โดยใช้สื่อวรรณคดีที่มีสถานการณ์ขัดแย้งกัน อีกทั้งยังได้ความชัดเจนเรื่องการระบุคุณลักษณะของผู้เรียน และบทบาทของผู้สอน ซึ่งมีผลในการทำงานเกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบของ Phumkeaw (2019) พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสะท้อนคิดของนักศึกษาครู ได้ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้รูปแบบมีองค์ประกอบ คือ ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ หลักการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เรียนรู้ตนเอง ร่วมมือเรียนรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมสรุปองค์ความรู้ ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ และบันทึกผลการเรียนรู้และสะท้อน สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยมีข้อเสนอแนะในการเรียนรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติกิจกรรมว่าควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนคิดอย่างเต็มที่ โดยผู้สอนทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้

1.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน ทำให้ทราบถึงปัญหาของการใช้งานรูปแบบการเรียนการสอน คือ การแบ่งกลุ่มนักศึกษาครูแบบออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน google meet ที่ใช้ระยะเวลามากในระยะแรก และการปรับปรุงตัวส่งสัญญาณของผู้สอน ที่ส่งผลให้นักศึกษาครูสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามกระบวนการตามรูปแบบได้อย่างไหลลื่น และทำให้รูปแบบมีประสิทธิภาพ

2. นักศึกษาครูมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ทั้งนี้เนื่องมาจาก

2.1 กระบวนการจัดกิจกรรมมีระยะเตรียมความพร้อม ใน 3 ด้าน คือ ด้านการคิด ด้านกระบวนการกลุ่ม และด้านองค์ความรู้พื้นฐาน ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่เอื้อต่อความสำเร็จของการใช้รูปแบบในระยะต่อไป โดยเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ เกมแบบทั้งออฟไลน์และออนไลน์ กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง กิจกรรมเกมเธอคือใคร ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้ส่งผลให้ชั้นเรียนเป็นพื้นที่สาธารณะที่ทุกคนสามารถสนใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ อย่างตรงไปตรงมา สอดคล้องกับแนวคิดของ Donnell (1999) ได้นำทฤษฎีของ Habermas มาพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีนัยยะ พบว่า การใช้เหตุผลในการกระทำทางการสื่อสารตามทฤษฎีของ Habermas ช่วยให้ผู้เรียนในแต่ละบุคคล เกิดการเรียนรู้ได้จากเหตุผลที่ใช้ในการสื่อสาร ส่งผลให้ผู้เรียนความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน เกิดการเปลี่ยนมุมมอง และเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการได้วิพากษ์วิจารณ์ โดยใช้อรรถความรู้ที่สัมพันธ์ได้อย่างเปิดกว้าง มีอิสระ ซึ่งเป็นแกนกลางสำหรับการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

2.2 กระบวนการจัดกิจกรรมในระยะที่ 2 เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนองค์ประกอบของทฤษฎีวิพากษ์ของ Habermas คือความมีเหตุผล และการกระทำทางการสื่อสาร ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาครูพัฒนาการคิดไปสู่การคิด ไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ ได้จากกิจกรรมในขั้นตอนการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ โดยในกิจกรรมขั้นนี้ผู้สอนสามารถ ยกตัวอย่างคำถามเชิงวิพากษ์ได้น่าสนใจ จึงทำให้สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาครูสนใจที่จะศึกษาประเด็นที่ กำหนดไว้ในวรรณคดีเรื่องที่อ่านร่วมกันทั้งชั้นเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Bates, et al. (2009) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงระหว่างการทำกับดักในมหาวิทยาลัยกับการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ พบว่า การเป็นพี่ เลี้ยงและต้นแบบของผู้สอน ในด้านการให้คำแนะนำ ตัวอย่าง และการสื่อสารที่ชัดเจนเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจและพัฒนาการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ได้

2.3 การเชื่อมโยงข้อมูลทั้งจากทฤษฎี บริบททางสังคม และอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ผ่าน กิจกรรมในชั้นอภิปรายกลุ่มย่อย ที่มีการกำหนดบทบาทของนักศึกษาครูในแต่ละกลุ่มออกเป็น 3 บทบาท คือ ผู้ คั่นคว้าทางทฤษฎี ผู้ค้นคว้าทางศีลธรรม และผู้ค้นคว้าทางสุนทรีย์ จากนั้นนำข้อมูลการสรุปของกลุ่มมาสู่ขั้น การสะท้อนผลการคิดที่เป็นการเสนอข้อมูลของกลุ่มแก่ชั้นเรียน โดยนักศึกษาครูกลุ่มอื่น ๆ สามารถตั้งคำถาม เพื่อทำให้เกิดการทบทวนข้อมูล ของตนเอง จะเห็นได้ว่ากิจกรรมทั้งหมดนี้ทำให้นักศึกษาครูได้ทบทวนข้อมูลนั้น อย่างซ้ำๆ ผ่านหลายมุมมอง จึงส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลมาสรุปได้อย่างมีเหตุผล และแปลกใหม่จาก ความเชื่อเดิมของวรรณคดีในเรื่องนั้นๆ ได้ สอดคล้องกับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lee (2015) เกี่ยวกับ หลักเกณฑ์สำหรับการรับรู้เชิงวิพากษ์ตามแนวคิด Habermas ว่า การกระทำทางการสื่อสาร คือการให้ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยน ทบทวนข้อมูลผ่านการใช้ภาษา ด้วยการสนทนา อภิปรายหลังการอ่านทั้งก่อนและหลังจากการที่ ดำเนินการวิเคราะห์ตัวบท สามารถทำให้เกิดการเชื่อมโยงตัวบทกับอุดมการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม ที่ช่วยให้เกิด การรับรู้เชิงวิพากษ์จากตัวบทได้

3. นักศึกษาครูมีความสามารถในการในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก

3.1 กระบวนการเรียนรู้ได้มุ่งให้นักศึกษานำประสบการณ์และมุมมองที่แปลกใหม่จากระยะที่ 1 และ 2 มาใช้เพื่อออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี มี 4 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ อยู่บนองค์ประกอบของทฤษฎีวิพากษ์ของ Habermas คือ พื้นที่สาธารณะ การกระทำทางการสื่อสาร และ ความมีเหตุผล จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีของนักศึกษาครูได้ สอดคล้องกับ Li (1993) ที่ได้ นำ แนวคิดลัทธิเซนและทฤษฎีวิพากษ์ของ Habermas มาใช้เพื่อพัฒนาทักษะออกแบบการ เรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ความสนใจพื้นฐานทั้งสามของ Habermas มาใช้เพื่อการวิเคราะห์การ ออกแบบการเรียนการสอน สามารถทำให้เกิดการพิจารณามิติทางสังคมที่สัมพันธ์กับการออกแบบการเรียน การสอน และสามารถเปิดเผยอำนาจที่ฝังอยู่ในกระบวนการออกแบบ จึงสามารถทำให้เกิดการหลุดพ้นจากการ ถูกครอบงำทางความคิด ที่สามารถช่วยให้ผู้สอนในโรงเรียนหรือนักออกแบบการเรียนการสอนมีมุมมองเชิงลึก สำหรับ การออกแบบการเรียนการสอน ที่สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนที่หลากหลายและบริบทที่แตกต่างกันได้

3.2 กระบวนการเรียนรู้มุ่งให้ประยุกต์ใช้ผลการศึกษาวรรณคดีในระยยะที่ 2 ซึ่งเป็นระยะการพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ ที่มีความสำคัญสำหรับนักศึกษาครู คือ ทำให้เกิดความเข้าใจ ในความคิด ความรู้สึกของตน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตน ในด้านการออกแบบการสอน ปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล ตลอดจนการดูแลและการปัญหาผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่ การพัฒนา และปรับปรุง การสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ซึ่งในระยยะที่ 2 นักศึกษาครูได้ผ่าน การพัฒนาให้เป็นผู้มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์มาแล้ว จึงทำให้สามารถนำความสามารถนั้นมา ใช้ออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jermtaisong (2011) ที่ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ ออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 พบว่า รูปแบบการสอนผ่านการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ที่ พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนได้สูงกว่าก่อนใช้ รูปแบบการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการนำรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีตามทฤษฎีวิพากษ์มาใช้มีความคิดเห็น ว่ารูปแบบการเรียนการสอนช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์และความสามารถในการ ออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดีได้ และควรปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในบางขั้นตอน ผลการวิจัย ดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก

4.1 การใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างหลากหลาย ทั้งเกม และแอปพลิเคชัน ที่ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเป็น กลุ่มได้จริง และกระบวนการเรียนอยู่บนหลักการของพื้นที่สาธารณะ และหลักการของวงวรรณกรรมจึงทำให้นักศึกษาครูรู้สึกได้รับอิสระ จึงทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะอ่าน ค้นคว้าและการได้ทำงานกลุ่มร่วมกันตาม ความสนใจ ทำให้เกิดความไว้วางใจ และความเท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม จึงทำให้กิจกรรมนั้นส่งเสริมการ แสดงความคิดเห็นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Monyanont (2016, p.144) ว่าการให้อิสระในการเลือก ประเด็นทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนสะท้อนคิดได้ และ Daniels (2002) ว่า กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ที่เกิดจากความสนใจร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการตั้งคำถาม การวิเคราะห์เหตุผลของความคิดเห็นทั้งของ ตนเองและผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นที่จะทำให้เกิดการไตร่ตรองความรู้ที่ได้รับ

4.2 วรรณคดีที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างใช้ภาษาที่นักศึกษาครูยังไม่คุ้นชิน จึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลา สำหรับการศึกา ประกอบกับเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงทำให้ไม่สะดวกบันทึกใบงานหรือบันทึก ความรู้ และการสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร จึงต้องติดตามและสะท้อนกลับในทุก ขั้นตอน สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์นักศึกษาครู ดังนี้ “เนื่องจากการเรียนแบบออนไลน์ และภาระงานที่ กำหนดให้ทำ ได้ส่งให้เป็นไฟล์ใน google classroom ทำให้บางครั้งโหลตมาทำในช่วงเวลานั้นลำบาก เพราะ บางทีก็เข้าเรียนโดยใช้โทรศัพท์มือถือแค่เครื่องเดียว” (นักศึกษาครู 2)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรให้เวลากับการเตรียมความพร้อมในแต่ละเรื่อง โดยเมื่อประเมินระหว่างเรียนแล้วว่าผู้เรียนยังไม่มีความพร้อมในด้านใด ผู้สอนควรสอนซ้ำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในด้านนั้นเสียก่อน

2. ผู้สอนจะต้องติดตามผลการทำงานของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และควรสะท้อนผลการทำงานให้ผู้เรียนทราบโดยทันที และควรพิจารณาการเลือกใช้แอปพลิเคชันสำหรับการเรียน ไม่ควรใช้มากกว่า 2 แอปพลิเคชันในการสอน 1 ขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากขั้นตอนการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ ในการวิจัย เป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการกำหนดประเด็นที่แปลกใหม่ทางความคิดได้ ถ้ามีการขยายการจัดการเรียนรู้ในบริบทของการออนไลน์ผสมผสานกับการเรียนการสอนในห้องเรียนน่าจะเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ควรมีการนำไปวิจัยพัฒนาต่อไป

2. จากขั้นตอนการวิจัย พบว่าการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นพื้นที่สาธารณะ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดในระดับที่สูงขึ้นได้ จึงควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกแบบชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดพื้นที่สาธารณะทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อไป

3. จากผลการศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนวรรณคดี พบว่าด้านที่ 5 การออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นด้านที่ยังต้องพัฒนา เพราะมีความสำคัญต่อการออกแบบการเรียนการสอน จึงสมควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้วรรณคดีสำหรับผู้เรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อไป

References

- Bates, A., Ramirez, L. & Drits, D. (2009). Connecting university supervision and critical reflection: Mentoring and modeling. *The Teacher Education*, 44, 90-113.
- Daniels, H. (2002). *Literature circles : Voice and choice in book clubs and reading groups*. (2 nd ed.). Portland, ME : Stenhouse.
- Donnell, David O. (1999). Habermas, critical theory and selves-directed learning, *Journal of European Industrial Training*, 23, 251-261.
- Finsrud, A. (2017). *Literature and Teaching methods-a study of students' attitudes and textbook*. [Online]. Available : https://hiof.brage.unit.no/hiof-xmlui/bitstream/handle/11250/2448881/17-00356-3%20Masteroppgave-Anette%20Finsrud%20288083_1_1.pdf?sequence=1 [2018, November 25].
- Habermas, J. (1990). *Model Consciousness and Communicative Action*. Oxford : Polity Press.

- Habermas, J. (2004). **Public Sphere and political public Sphere**, Commemorative Lecture Kyoto, Nov.11.
- Jermtaisong, R. (2011). **The development of an instructional model based on critical reflective approach to enhance instructional design ability of student teachers**. Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction Department of Curriculum and Instruction Chulalongkorn University. [In Thai]
- Jitjamnong, D. (2010, July-December). Significant Concepts in Literary Criticism and Literary Study: from Basic Education to Higher Education. **Journal of Humanities and Social Sciences**, 6(2), 95-108.
- Kaewthep, K. & Hinwiman, S. (2008). **Saythan at political economy theory and communication**. Bangkok : Parbpim. [In Thai]
- Karatay, Halit. (2017, September). The Effect of Literature Circles on Text Analysis and Reading Desire. **International Journal of Higher Education**, 6, 65-75.
- Lee, Cheu-Jey. (2015). Habermasian criteria for critical literacy: Examples of critical text analysis and their implications. **International journal of Critical Pedagogy**, 6, 115-128.
- Li, M. (1993). **The convergence of zen philosophy and habermas' critical theory for designing metacognitive learning and instruction**. [Online]. Available : <https://search.proquest.com/docview/304035507?accountid=49790> [2018, April 1].
- Miller, M. (2011). **Critical reflection**. Gowrie Australia. 45.
- Monyanont, P. (2016, January-June). Using Literature Circlesto Promote Reflective Writing Ability : A Perspective on the Co-operative Learning Approach1. **Humanity and Social Science Journal Ubon Ratchathani University**, 7, 128-146.
- Noyes, John K. (2003). Teaching literature as aberrant science. **Diogenes**. [Online Serial], 5, (2). Available https://www.academia.edu/15734810/John_K_Noyes_Teaching_Literature_as_Aberrant_Science_Diogenes_50_2_2003_55_64 [2018, September 1].
- Phumkeaw, P. (2019, January-June). Development of a Model of Organizing for Learning for Enhancement of Reflective Thinking Ability of Student Teachers. **Journal of Educational Measurement, Mahasarakham**, 25(1), 188-205. [In Thai]
- Prachyapruit, A. (2004, March-June). The development of faculty by enhance the critical reflection a critical theorist's perspective and the postmodern era. **Journal of Education Studies**, 32(3), 49-67. [In Thai]

Sakolrak, S. (1998). Guidelines for teaching Thai classical literature in secondary schools.

Journal of Education Studies, 26(2), 39-49. [In Thai]

Sparks-Langer, G.M., Colton, A.B., Pasch, M. & Starko, A. (1991.) **Promoting cognitive, critical and narrative reflection**. Paper presented at the annual meeting of American Education Research Association Chicago.

Tangdhanakanond, K. (2016). **Measurement and Assessment of Performance**. (2 nd ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Press. [In Thai]